

Briselē, 2023. gada 4. decembrī
(OR. en)

16336/23

CT 193
ENFOPOL 531
COTER 236
JAI 1613
COPEN 432

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2023. gada 4. decembris
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	15407/23
Temats:	Padomes secinājumi par to, kā uzlabot atbalstu terorismā cietušajiem un viņu atzīšanu – <i>Padomes secinājumi (2023. gada 4. decembris)</i>

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par to, kā uzlabot atbalstu terorismā cietušajiem un viņu atzīšanu, kurus Padome (Tieslietas un iekšlietas) apstiprināja savā 3992. sanāksmē, kas notika 2023. gada 4. decembrī.

PADOMES SECINĀJUMI

par to, kā uzlabot atbalstu terorismā cietušajiem un viņu atzīšanu

UZSVEROT, ka terorisms joprojām ir kritisks globāls apdraudējums, ir viens no visnopietnākajiem Eiropas Savienības vērtību pārkāpumiem un apdraud tādus demokrātijas pamatprincipus kā cilvēktiesību ievērošana, tiesiskums un sociālā kohēzija;

PATUROT PRĀTĀ, ka cīņai pret terorismu ir jāpievēršas ne tikai no drošības viedokļa, bet arī koncentrējoties uz tieši skartajiem cilvēkiem, dalībvalstīm ir jānodrošina visaptveroša reakcija uz terorismā cietušo vajadzībām, jo viņu vajadzību apmierināšana ir ne tikai morāla atbildība, bet arī jautājums par starptautiskajās un ES tiesībās noteikto juridisko saistību izpildi;

ŅEMOT VĒRĀ to, ka Direktīva par cietušo tiesībām ¹ nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un atzīst, ka terorismā cietušajiem ir vajadzīga īpaša uzmanība, atbalsts un aizsardzība, ņemot vērā nozieguma īpašo veidu; ierosināto Direktīvas par cietušo tiesībām ² pārskatīšanu, kuras mērķis ir vēl vairāk stiprināt noziegumos cietušo tiesības Eiropas Savienībā, tostarp terorismā cietušo tiesības; Terorisma apkarošanas direktīvu ³, kurā iekļauti konkrēti noteikumi, kas attiecas uz terorismā cietušajiem, un paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, ka papildus vispārējiem cietušo atbalsta dienestiem vai kā daļa no tiem, ir nodrošināti atbalsta dienesti, kas pievēršas terorismā cietušo konkrētajām vajadzībām, un ka tie ir pieejami tūlīt pēc teroristu uzbrukuma un tik ilgi, cik nepieciešams;

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus (OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp.).

² Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva, ar kuru groza Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimuma standartus (11840/23).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/541 (2017. gada 15. marts) par terorisma apkarošanu (OV L 88, 31.3.2017., 6. lpp.).

ATZĪMĒJOT, ka Padome 2018. gada 4. jūnijā pieņemtajos secinājumos par terorismā cietušajiem ⁴ aicināja dalībvalstis noteikt valsts kontaktpunktu, kurš būs atbildīgs par informācijas sniegšanu par terorismā cietušajiem pieejamo atbalsta, palīdzības, aizsardzības un kompensācijas sistēmu, ar mērķi atvieglot ātru informācijas apmaiņu un palīdzības sniegšanu teroristu uzbrukuma gadījumā;

ATZĪSTOT ES iniciatīvas, ar kurām atbalsta un kuras ietver terorismā cietušos, piemēram, 2020. gada jūnijā pieņemto ES stratēģiju par cietušo tiesībām (2020.–2025. gads), kas piemērojama visiem noziegumos cietušajiem, īpašu uzmanību pievēršot visneaizsargātākajiem cietušajiem, un Terorisma apkarošanas programmu, ar kuru Komisija nāca klajā 2020. gada decembrī un kurā aicināts pastiprināt atbalstu terorismā cietušajiem; Radikalizācijas izpratnes tīklu (*RAN*), ar kura starpniecību Komisija kopš 2011. gada atbalsta terorismā cietušos, jo īpaši īpašajā Terorismā cietušo personu jautājumu darba grupā (*RAN VoT*); ES Cietušo personu tiesību platformu, kas paredz horizontālāku pieeju cietušo tiesībām, tostarp terorismā cietušo tiesībām, pirmo reizi pulcējot visus ES līmeņa aktorus, kas saistīti ar cietušo tiesībām; un ES Speciālo zināšanu centru terorismā cietušo atbalstam (*ES CVT*), ko Eiropas Komisija izveidojusi, lai valsts iestādēm un cietušo atbalsta organizācijām sniegtu speciālās zināšanas, norādījumus un atbalstu;

ATZĪSTOT ES *CVT* panākumus izmēģinājuma projekta posmā un Komisijas lēmumu to turpināt ar jaunu divu gadu posmu ar iespēju to pagarināt vēl uz diviem gadiem;

APZINOTIES, ka ne visas dalībvalstis ir cietušas no teroristu uzbrukumiem savā teritorijā vai to iedzīvotāji ir bijuši terorismā cietušie citās valstīs un ka tādēļ tām pamatoti nav īpašu noteikumu attiecībā uz terorismā cietušajiem;

⁴ 9719/18.

UZSVEROT, ka pašreizējām terorisma izpausmēm ir globāla un transnacionāla dimensija un tāpēc visām dalībvalstīm ir jābūt gatavām gadījumā, ja teroristu uzbrukums notiek to teritorijā vai skar to iedzīvotājus. Būtu jāpieņem īstenojami un efektīvi risinājumi, lai panāktu konsekventu gatavību un reakciju visā Eiropas Savienībā;

ŅEMOT VĒRĀ, ka Komisijas ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei, pamatojoties uz Terorisma apkarošanas direktīvas ⁵ 29. panta 2. punktu, ir secināts, ka, neraugoties uz direktīvas vispārējo ietekmi, ir nepilnības, transponējot īpašos noteikumus attiecībā uz terorismā cietušajiem, un tas varētu ietekmēt pārrobežu terorismā cietušos, kuri nesaņem palīdzību vai atbalstu, kas pielāgots viņu konkrētajām vajadzībām;

ATZĪMĒJOT, ka ne visas dalībvalstis ir izraudzījušās vienoto kontaktpunktu saskaņā ar Padomes secinājumiem par terorismā cietušajiem;

ATZĪSTOT, ka ir izveidoti vienotie kontaktpunkti terorismā cietušajiem kā īpašs tīkls Eiropas tīkla cietušo tiesību aizsardzībai ietvaros;

ATZĪMĒJOT, ka papildus tam, ka dalībvalstīm ir jābūt izraudzītam vienotajam kontaktpunktam, kas var atvieglot terorismā cietušo personu piekļuvi palīdzībai, nesaistošā darbības protokolā būtu jāizklāsta paraugprakse un ieteikumi par vienoto kontaktpunktu sadarbību un kopdarbību tāda teroristu uzbrukuma gadījumā, kura rezultātā ir pārrobežu cietušie. Vienoto kontaktpunktu tīkls (*SCPVOT*) ir izstrādājis nesaistošu dokumentu “Vienoto kontaktpunktu terorismā cietušajiem tīkla darbības protokols” ⁶, kas, ņemot vērā atšķirīgos apstākļus dalībvalstīs, var veicināt to, ka minētie cietušie saņems palīdzību, atbalstu, aizsardzību un finansiālu kompensāciju saskaņā ar Eiropas tiesību aktiem;

⁵ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, pamatojoties uz 29. panta 2. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/541 (2017. gada 15. marts) par terorisma apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI un groza Padomes Lēmumu 2005/671/TI (13478/1/21 REV 1 + ADD 1 + COR 1).

⁶ 14763/23.

UZSVEROT, ka teroristu uzbrukumu politiskais un vispārējais sabiedriskais komponents rada nepieciešamību atzīt un pieminēt terorismā cietušos un tas ir pamatā cietušo kā indivīdu un kā kopienas locekļu atgūšanās procesam, veicinot sociālo kohēziju un demokrātisko vērtību aizsardzību. Tas, ka dalībvalstis aizsargā terorismā cietušo piemiņu, ir būtiski gan kā taisnīguma akts, gan kā terorisma un vardarbīga ekstrēmisma sociālās delegitimizācijas instruments;

ATZĪSTOT terorismā cietušo personu centrālo lomu, kādai viņiem vajadzētu būt šajās piemiņas politikās, jo īpaši viņu lomu informētības vairošanā par teroristu vardarbību, izmantojot viņu liecības, jo viņu viedokļi ir spēcīgs instruments, lai vairotu informētību par terorisma un vardarbīga ekstrēmisma sekām uz cilvēkiem;

UZSVEROT pilsoniskās sabiedrības un cietušo personu organizāciju ieguldījumu atbalsta sniegšanā terorismā cietušajiem, ar ko pievērš uzmanību dažādiem jautājumiem, ar kuriem viņi saskaras, un piemiņas politikās, kā arī terorisma un vardarbīga ekstrēmisma delegitimizācijā,

DALĪBVALSTIS TIEK AICINĀTAS

APZINĀTIES, ka ir jābūt gatavām teroristu uzbrukuma gadījumā un attiecīgi jānosaka vienotais kontaktpunkts terorismā cietušajiem, lai atvieglotu pārrobežu cietušo personu tiesību īstenošanu un veicinātu efektīvu sadarbību starp visām dalībvalstīm;

MUDINĀT savas valsts vienoto kontaktpunktu sevi popularizēt ar mērķi, lai tas būtu pazīstams valsts un starptautiskā līmenī iesaistītajām iestādēm, un apņemties regulāri atjaunināt Eiropas tīkla cietušo tiesību aizsardzībai kontaktpunktu sarakstu;

APSVĒRT paraugprakses un ieteikumu īstenošanu, kas iekļauti “Vienoto kontaktpunktu terorismā cietušajiem tīkla darbības protokolā”, vienlaikus pilnībā ievērojot dalībvalstu valsts tiesību aktus un īpatnības;

MUDINĀT ātri pieņemt Direktīvas par cietušo tiesībām mērķorientēto pārskatīšanu, kuras mērķis ir nodrošināt, ka noziegumos cietušie, tostarp terorismā cietušie, Eiropas Savienībā var pilnībā izmantot savas tiesības;

MUDINĀT pieņemt pasākumus, kas nodrošina terorismā cietušo atzīšanu un cieņu pret viņiem, veicinot apmācību tiem profesionāļiem, kas ar viņiem saskaras, un pievēršot mediju uzmanību attieksmei pret cietušajiem, un veicinot tādu pieeju, kurā cietušo vēlmes un ieguldījums tiek pienācīgi atspoguļoti piemiņas pasākumos;

ŅEMT VĒRĀ, ka terorismā cietušo personu viedokļi un viņu liecības vairo informētību par terorisma un vardarbīga ekstrēmisma sekām uz cilvēkiem un tādēļ tie būtu jāņem vērā dalībvalstu programmās un stratēģijās vardarbīgas radikalizācijas novēršanai;

POPULARIZĒT terorismā cietušo personu piemiņas politikas saskaņā ar dalībvalstu individuālajām ieražām un praksi, lai netiktu aizmirsti tie, kuri zaudējuši dzīvību vai kuri guvuši fiziskas vai psiholoģiskas traumas, vai kuru brīvība tikusi upurēta teroristu fanātisma rezultātā; minētās politikas var izmantot arī kā instrumentu vardarbīgas radikalizācijas novēršanai;

APSVĒRT veidus, kā – cietušo interesēs – atvieglot informācijas apmaiņu par pārrobežu cietušajiem;

KOMISIJA TIEK LŪGTA

VEICINĀT sadarbību starp dalībvalstīm, esošajām ES struktūrām un pilsonisko sabiedrību, lai sniegtu efektīvu atbalstu teroristu uzbrukumos cietušajiem gan tūlīt pēc uzbrukuma, gan turpmākajā posmā;

NODROŠINĀT ES *CVT* darbības turpināšanu un paplašināt tā darbību klāstu, lai tas varētu izmantot praktiskāku pieeju, atbalstot dalībvalstis, jo īpaši vismazāk gatavās, kad tās cieš no teroristu uzbrukuma, un vienlaikus veicināt jaunas partnerības ar starptautiskām organizācijām un trešām valstīm;

ATBALSTĪT vienoto kontaktpunktu terorismā cietušajiem tīkla darbību Eiropas tīkla cietušo tiesību aizsardzībai, organizējot efektīvu, operatīvu sadarbību starp dalībvalstu vienotajiem kontaktpunktiem;

ciešā sadarbībā ar cietušo personu apvienībām TURPINĀT RĪKOT ikgadējo ES Terorisma upuru piemiņas dienu gan kā atmiņas, gan izturētspējas aktu;

NODROŠINĀT, ka terorismā cietušo un izdzīvojušo viedokļi tik iekļauti pasākumos, kas izstrādāti ES zināšanu centra radikalizācijas novēršanas jomā ietvaros, kuru paredzēts atvērt 2024. gadā.
